

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 553a

Tiltaltes navn: Maren Povelstdatter

Årstall: 1664

Sted: Trondhjem i Sør-Trøndelag

Rendekammeret
Byregnskaber

Sigt og tagefaldsregnsk.:
1639-1710

Trondhjem

nr 189.

Anne Anders Laursens 1664

Domsakt.

Trondhjem

Dømt til "alenebare schriff -- straffes
effter formen". Høresredet bekrefder
dette dom, som lagmannen har
forkeudet; han hadde frikjint hende.
Kongen eftergav pengene.

Maren Loffvoldabben

Nielsen Sørensdabben

De dømmes begge til fortapelse
av sin boslod og av
dette Landet.

[avskrevet 17. 8. 1931.]

Rentkammeret
Byregnskaber
Sigt og sagefalds
regnsk.
Frondtjenen
1659-1710.

24

46.

DOM.

a. Keints.

Ol. Christophersen
ogh.

Wii Friderich den tredie med Guds
naade, Danmarks, Norges, Wendes oc
Gothes Konning, Hertug udj Sleswig, Holstein
Stormarn, oc Ditmarschen greffue udj
Oldenburg oc Delmenhorst

Til Deputerede, dennd høieste rett ved
nerverende tid udj Norge at besidde

Anne Anders Laursens

1663-1664

Wii effterschreffne, Peter Redtz till
Tjygebrup, ridder Kongl. maytts canceller
riigs raad, præident udj cancell collegio,
assessor i collegio status, oc befalningsmand
offtuer Adeland, offre Pommerige, Püscherüds
oc Ringerigs ampt.

Ulrich Fredrich Gyldenlew till Calløe, ridder,
Kongl. maytts estatz raad, stadtholder udj
Norge, oc høiest bemelte hans Kongl. maytts
befalningsmand offtuer Aggershüis slott oc
ampt

Offtue Pieltke till Jøberraad, Kongl. maytts
raad, canceller i Norge, assessor i
collegio status oc befalningsmand paa
Bergenhüis,

Rasmus Winding, assessor i Kongl. maytts
den høieste rett, oc professor udj
Kibenhäuffns universitet, oc

Wilhelm Mecklenborg Ko:ona: assistentz
raad i Norge,

Giøre alle witterligt, att anno Domini 1664,
den 11 augustij for os vnderdanigst iudj retten
kom, Jacob Christensen, byforiget i Fründhjem
som produceerde en citation iudj rette
hior med kannud haffde jnd citeret laug:
manden ibsm: for en dom imellem
kannem paa kongl: maytts vegne paa
den ene, oc Anders Laurssen paa hans
quindes vegne paa den anden side, iudj
huelchen laugmanden schall haffue vnder-
kiendt borgemeester oc raads dom, som
paa loigen oc recessen schall were
funderet, oc praediceret kongelig intrader,
formoder samme dom for hoyeste rett
worder vnderkiend, med widere
streffingens indhold etc.

Anne Anders Laurssen

Atkins
ochristophersen

Der nest for retten produceret dend
jndstreffnde laugmandens dom; hior aff
foerst for retten bleff oplest dend borgemeester
oc raads absigt huelchen verbabiter
liuder, saaledes

Saa enddog aff denne forbemelt sags
vnderscheedlige thiders forhorde proiff,
befindes store uligheder hos nogle deris
widne oc berebninger, nemblig vnder andet

Rechtsammeret
Byregnskaber
Sigt og Sogefalds
regnsk.:
Trondhjem
1639-1710

48

Anne Anders Laursens

pag 4

Kiersten Søffrensdatter, som ved hendes frivillig høieste ad her for raadstueredden for: 8 octobris da benechtet oc fragisch meget aff hendes forrige beresning om same sag i byfogdens hus den 20. novembris saa som fornechtet, at Ane Anders Laursens /: belagende dette om tuisende spogerj at giøre /: ej haffde bid effter hende, mens Kiersten da vombedes oc v= bidderschickelid did kom, at kiøbe brende vin for 4 ps. till Perand Maren, Ane ej heller da bad hende till samme spogewerck, neffne de hellige apostlers naffne, iudj ald dette haffuer Kiersten dog siden paa bytinget, den 12 febr: /: effter kingswidnes indhold /: contrarie berestet, at atter for: 4 maj aff samme Kiersten her i rette bekiendte at Ane ej till dette werck haffde bid effter hende, bad hende siige St: Poul og St: Peter, jtem at Anne dog ej hos avar da dette med soldet bleff forrestet, och at Anne gaf hende brennvin for 4 ps.

Sammeledes Siffuer Olsen onschions kand mest forleden den 4 maj for os i rette ved gisch, hans forrige beresning i byfogdens huus sambt paa bytinget, /: saa vort den omgang med soldet angaar /: fornechtet hand dog sidst her for raadstueredden, det videre oc for paa bytinget effter hans ord da indførde, nemblig sig ej sagt haffue, at Ane Anders Laursens haffde bid effter Kiersten anlangende solwercket

pag 5

eller apostlernes meffuelpe som tingsvindet eller
 formelder, meendes oc icke om Annes daader
 holt i soldet, saae eller fornem oc icke
 om Ane hos war, da bemelte soldwerck gjordes
 ej heller at hün gaff Kiersten noget brende-
 win etc: Alligewell wdaff ale forbete sambt
 her i rette sidet jndseffnd oc examinerede
 proff deris vidnesbyrd eller beredning, for
 fares jo wdfeilbar, nemblig at det Koglerj oc
 soldwerck, som till jgjenwisning i forbenelte
 Anders Laursens hüns giort oc begæred er,
 at vere scheed med Anne Anders Laursens
 wilge oc videnschab, end dog: som paa
 hendes vegne foregiffues, sambt med wilkes
 aff thid, sted, oc manges hoswerelpe.

Anne Anders Laursens

Item med hendes oc sin mands wdkyndighed
 at lape eller schriffue, oc effter gode
 schudsmaal at de ej for i nogen vlempe er:
 befunden meenes forklarlig: saadan aff
 hendes wankyndighed oc misforstænd at
 vere begiered eller sambtøcht: saa giffues
 dog saadanne fore vende vndschyldninger
 om slige sager ej nogen effterladenhed j
 den kongl: sidste recesses pag: 312 effter hüns
 wdforlig jndhold ibdm. wij hermed til kiender
 for: Anne Anders Laursens, som med videre
 i forbenelte mistenchte konstler: om det
 solnes eller forkommes wdoulig randsaning
 eller igjen wisning: at staae aabenbare
 schriff, oc straffes effter formuen, och hendes
 daader Margrete Belsdaader som ingen med

pag. 6

Renteskammeret
Byregnskaber
Sigt og sagefalds
regnsk.
Trondhjem
1639-1710.

widenhed her i noy som offiær bewist, der
faare i dese sag fri og sagesløs at vere, mens
belangende forbeneffnte Maren Pölsdaaler
/; eller Brand Maren /; og Kirsten Söffensdaaler,
som begge ej aleneeste offiær bewises, mens
de end og selff villig bekjendt at haffue giort
og forredet same bende koglerj sille
igienwising, og saaledes kiendt dennem der
i kyndig og forfarne, bör effter same
ko: reees: pag 311 haffue forbrüt deris boes
lod: om de nogen haffiær: /; sambt römme
Damarck och Norge, og begge föisten dömmes.

Anne Anders Laursens

pag. 7

Der nest länghmandens Hanns Mortensen
Weslings final slükning, künlichen formeldende
ord effter andet som effter følger

Da effter tilbale, igiensuar, fremblagde
breffuers indhold, og denne forvirrede ret
lumpen sags keilighed /; saa wit Anne Anders
Larsens det goglerj og sold spill ved kommerj
giffues effter folgende affscheidung.

End dog det er vbenegtligt, sags og soldspillet
idj Anders Larsens künis jo findes giort,
findes dog iche Anne Andersdaaler des
medwidenhed eller ansiffthelpse löutig offiær
bewist, derfor paa mit embeds wegne
formöden er achtet /; indskreffnte raadstue dom
med sagen i sig selffuer noget nærmere at
conferere, befunden vnderscheedlige errata og

misligheder i di sagens actv oc förde proüff,
mens som förbemeld, gandsche ingen lofast
bewisning, huor effter Ane Amersdaaler
saadan skrenng pæn oc straff billigen Ründe
paa dömmes, thi.

1. Skaar hand griabeligen fast, at siinghenes
iche uden med sagne oc befündene koster
saa oc at erlig mand eller quinde, |: uden
begangen misgierning eller löuglig bewist sag |
schulle lide noget, enten paa ehre, liff
eller goods, der om finder jeg heller ingen lov.

pag. 8

Anne Anders Laurrens

Derrest 2. Landsloingen i di ting: B: 4.
forbyder, at dömmes effter nogen bewisning
som iche er sagen till ting, oc der paa
|: löutig skeffning |: aründet oc beseglet, som
wedbor, thi er agles det proffs breff
den 22 november a: 1662 i byfogdens huus
befattet |: der paa sagen aller mest
fundersis |: for v. gyldig, oc aff slett intet
overd;

Samme dag oc it andet proffs breff effter
Maren Pouls daalers ord, om sargöglerij
findes befattet, Ründe hün 21 julij sidst
forleden, sil löuding schriftlig fra gangen,
er agles oc ligesom det förrige for bemelde
breff oc gandsche vdöglig medfart.

3. Effter höylöfflig ihukommelses Christiani 3:
recess. 18 capt: skaar ingen sagschuldig

mand eller kvinde til troende hiad de ville sige
eller vidne paa nogen hiør efter begge de |tidj
sold oc sax künsten er farne: | stuehermede vste
kierlinger, Kiersten Söffensdaater oc Maren
Poulsdaaters fragangen sigtelser effter høyer melde
kongl: recessis forklarige ord, vandmegdig,
wgieff oc aff gandsche ingen overd, er agles,

Anne Anders Laursons

4. Tingff: balchens 8de forbiuder strengeligen
forligte sager at oprippe, som i denne sag
findes giort, jtem Christiani 3. recess: 20
capt: gaer oc vd der paa, naar tilleggelpe
oc effter sagen löulig erklæris oc benegtes, saa
lider ingen noget for minne sag, mens
schulle löuglös hiemfindes,
jche dismindre oc endog sagen var
forligt, Hanns Steffensen med sin daater
Plegaar, affvrigte 1 December: anno 1662
till raadhus löuglig erklæret, befindes dog
aff raadstue notariat oc domb, denne
lumpen sagh aff byfougden oc sin füldmegtig
Niels Andersen |: vnder prætext aff kongl: mayts
interesse: | med mange vdflychter, v: tilladelige
paaschüd steffingers spilde, abscheders oc
forligelers misagt, langsommet sid till
ting oc raadhus, med vidtlöffsig process
forvicklet oc opholden, retten och offrigheden
till liden respect, oc citanten Anders
Larsen med sine paa rørende, till desmeere
vdræab oc æres forkleinring sambt credits
svæckelpe oc store bekaastning.

5. Bør och heel merckeligt, at alle andre i dñ
sagen interesserede prøuff, hvilcke billige
med Kirken Sørensdatter som vt supra, meldt
den Aseptem, sidst forleden, her for længtids
retten i: hies i sær:| Anne Anders Laursens vnd-
skyldt, icke at haffue hørt hende sende bud
effter Kierlingen, ej heller aff den gandsche act
noget anden løufast bevisning, om hendes
medvidenhed sees eller fornemes.

6. Christiani 4te: recess. pag: 212. i dñ den
20 artic: lyder saa, ej schall dommeren lettel-
ligen noget uden paa legge, anseende
den sag giffues bør det løufig at bevirke,
eller oc i det ringeste effter sagens tilstand
saaleedis, at hvis forandring er i: end dog det
icke noyschtig bevirkes den sigtede schuldig at
vere oc der for effter lov oc rett i: for videre
siltale sig at befri:| bør sagen ved sin egen ad-
sig at fralægge, hvilckem beneghelpe ed,
Anne Anders Laursens, nu her for længtids
retten ej allene lündelig afflogt, men oc billige
med hendes hosbonde i: nu som for:| Ollegaard
Tjagesdatter, Christen Mattisen, Hans Steffensen
oc Anders Lenerksen fornøjelig erklærede, med
demnem ej andet at vide, end erligt, gode,
oc godt.

7. Bødeligen er echtes indstæffne raadstuedomb,
icke saa endeligen men disputertlig oc
hvilffel-raadig, haffued sagen rett at vere, aff

pag. 11

Anne Anders Laursens

pag. 12.

Anne Anders Larsens

aarsagen recessen i: tid hülchen in specie om
sax oc sold indet meldes: i denne ringbrødige
sag, i: oc paa overtydelse: allerscharpeste er jntor
preterit oc lös kenfindes, dömbt paa Anne
Annersdaater, som ingen med videnhed eller
giort gierning lörlig offüerbewist er jtem
funderit paa formeening och quändens
wanbyndighed, oc lördj gierningen der tid
hülset findes begangen, ey achtende boende
er boedj overge, Anders Larsen ganske
vskyldig oc i denne besydelige dom, hülchen
proffs approbation, befindes, eller nogen
raadforning der om tilforne passerit er.

Effter saadanne forschy: omstendte, vides icke
er melde raadstue dom at folge, men her med
saa vilt den Anne Andersdaater anróer,
magteslös melder, saa den icke bör komme
Anne selfver eller hendes hosbonde till
æres forkleinring, hinder eller skade i nogen
saa vel som anne, her med fra den sag,
maade, fry och angerlöfs niemfinder,
och tid offrige part bliffüer raad-
stue dommen ved magt oc her med
confirmerit forstaa saa vilt Inerrette
Bliffpsdaater ved kommer, bliffüer hün oc
fry, mens de 2de Kierlinger, hülche effter
egen bekendelse gierningen giort bör der
forr lide effter bogstaffen oc dömbt for-
meldning, som deris förlighed oc vilkaar
befindes, hüd ellers aff borgemeedere oc
raad vnder er melde deris dömbt besilling
om byfogden wistleffsig oc forklarlig schriffps,

pag. 13

jtem aff citanten der om i rette selles,
 eragter for bisagh, derfor byfogden fri findes,
 jndbill der om sparte till hiemredden først
 paa kiendes, siden gaaes derom paa andestedes
 hiis rest er, fred oc endragt dog allerbest.

Des till videre refererer mig
 underdanigst til nærmere forklaring, for
 oberredten om fornøden er aches.

Till vilberlighed under min haand oc signet.
 actum 15 september anno 1663.

Hanns Mordensen

Anne Anders Laurssens

L.S.

Noch i rette lagt jts kinglydne acterit
 Trindhiems by=ting den 12 februarij anno-
 1663 hvor de i samme sag disse effter:
 følgende tünde persohner, endelig kaffuer
 proffuet som efftermeldes,

Der næst fremkom Siuffuer Olsen, i: effter
 at den med dets forklaring først for alle
 var oplæst, som tilsted ved op rachte
 finger oc ad effter recessen at den 27 october
 kom hand till Anders Laurssens kramboed
 billige med Christoffer Sewoldsen, oc
 jmidlertid de stød ved boen hos Anne,
 kom Hans Steffensens skiffdaaler Olegaard
 Tygesdaaler gaendes till kramboen, oc
 ville kiøbe en kappe till noget vnder foer

pag. 15

Anne Anders Laursens

Sil it skivt, da suarede Ane kende, jeg
har indet saa fint klede at selge, kommer
ind i boen, mueligt der kand findes noget
andet som kand thiene der sill, saa gick
Olgaar ind i boen, oc der fandtes indet som
der sill kinde thiene, j det same kom
der en bonde giinde sill boen oc vilde kiobe
noget lerret, da lagde Ane Amers Laursens
noge stuer lerret frem, |: som Ane beresede
at schulle vere fem stoecker, |: som binde
konen schulle beree, jmidlertid gick Ane
Anders Laursens suert offuer gaden sill
Maddias Abels, och der hin kom tilbage
igien, sagde hin at der var bleffuen it
stoecke aff det lerret borte som bleff frem-
lagt, da suarede bemelte Olgaar Tyges-
daater, Siior Olsen oc Christoffer Sewoldsen,
erlig er vj kommen her ind, oc erlig schall
vj gaa her vd igien, vj vill klede os aff,
paa det I kand see om nogen aff os er
schyldig der udj. Saa gick de jnd i stuen,
och klede demnem aff, da befantes same
bortkommen lerret ej hos nogen aff
demnem, Da sende Ane Anders
Laursens bid effter forbemelte Nierven
Soffrensdaater at hin schulle komme til
hende oc giore effter it stoecke lerret, som
Nierven da kom, sagde Ane sill hende, der
er kommen it lidet stoecke eller stue lerret
fra mig i disse 3de personsers nerverelpse,
sager it sold en sat en rendell, en borte,

~~10~~

pag. 16

med mere som I er wan at giøre, oc lader
 soldet løbe omkring paa Eders finger, at jeg
 kand vide hvem der har Sagen samme
 lerret, saa sog forⁿ: Niersten Sørensdatter same
 bemelte goeds oc Ane Anders Laurssens datter
 Marite Oldatter holde billige med Niersten
 tidj saksen, i huiulohen soldet med det andet
 hengde fast, da sagde Anne till Niersten,
 kald paa S^t: Peder oc S^t: Povl, der bemelte
 Niersten det saaledes gjorde, dreyede soldet sig
 der Olgaard Tygepsdatters raffin bleff neffnt,
 och for samme Nierstens forrebring, gaff
 Ane kennde for 4 ps: Brendewin, tidj en tiden
 flasche, som hin Raffde med sig.

Anne Anders Laurssens

Siffuer Oelsen bleff tillspurd om hammen
 var noget videre berriod om denne
 sag.

Kiortill forⁿ: Siffuer Oelsen suarede,
 at jmidlersid Ane Anders Laurssens var
 gaaen offuer till Maddis Abels da
 stöde Christoffer Seboldsen paa hammen
 oc sagde Olgaard pütte id stöcke lerret
 onder hendes beleder. Ydermere tillstod
 Siffuer Oelsen, at den tid Anne Anders
 Laurssens kom fra Maddis Abels oc spärde
 effter det stöcke bortkommen lerret, da
 sagde Olgaard söger der effter, oc der
 Ane da ledte fandtes der id stöcke strax
 ved Olgaards födder.

pag. 17.

Der nest frem kom Christoffer Seiboldsen for

redlen oc effler at eden bleff hannem oplest,
wandt ved opragte fingere oc ed lige saaledes
i alle maader indj hans presentz sig at vere
sill draget, som Siiffuer Oelsen for hannem
wündet haffuer. Och nu ydermeere
wandt hann, at der Ane Anders Laursens
var kommen fra Maddis Abels oc haffde
fündet det stöcke lerret ved Ogaard födder,
sagde Anne det ene stöcke har jeg fündet, oc
det andet faldes mig endnu, det faar jeg well
oc saa igien. Disligeste tilbød, at der
hand stöd i crambboeden da saa hand
at Ogaard tog it stöcke lerret under sine
kleder, oc med det samme stötte hann
paa Siiffuer Oelsen, oc saae offuer hans
höyre axell till hannem siden gick
de ind i stuen oc kledde sig aff oc der
effler brugte de det spögerij med soldet och
det andet som tilbörne om wündet er,

fligemaade wandt bemelte Christoffer Sewoldsen
ved höyeste eed, at Anne Anders Laursens
forbod hannem at hand schulde indket
aabenbare for nogen at samme lerret var
bekommen.

Christoffer Sewoldsen bleff tilspürdt om
hann om dette forskreffne afflagde hans
eed, da hann var citert paa raadstuen,
hüorbill Christoffer säarede, at der hann
var paa raadstuen om samme sagh,
giorde hann ingen eed der paa, formedelst

Anne Anders Laursens

hamnem bleff ingen forelagt, ej heller bleff hand fremkaldet till nogen proiff at afflegge.

Anne Anders Laurssens

Jnd citerebe laugmand Hanns Mortensen Wesling, for reben præsentert med aller underdanigst formodende hands dombs raadigst confirmation efftersom hamnd formeente ey w=ret der med war dombs.

pag. 19

Paa contra partens, Anders Laurssens aveigne, for reben og tillode Peder Andersen, som underdanigst efterfølgende jndleg producerit,

Stormegtigste høysaame første, allernaadigste herre og arffue koning, med det høysæde kongl: rigsråd, raadsens aand i resferdighed og dom alleronderdt: förönchet,

Det Joachimbs hüsdrue, formedelst osande beschylning og der paa fildt überindig dom, indbill forandring og frelse aff Daniel, siges fordüm at vere offüerganget, min faddige hüsdrue Anne Andersdaaler, hüsleedes wederefare er, Gud kongen og all retferdig till effersüm, allerunderdanigst indosillet idag for den høysæde rett at sware till den aff byfogden indosseffrede sag, om sax og solds spill, som siges i mit hüs at schal vere

Raudtkammeret
Byregnskaber
Sigt og sagfalds
regnskab.
Thordtusen
1639-1710.

forhafft, uden enn oc min hustru's ville,
videnskab sambdoche, eller begier, som
werchmeister inden de offuerverende, oc
medwidere, alle som prouff antagne paa
rette werne ting, siende gange naar
varsell oc wedermale effter loien scheid er,
saa oc paa laugdinget effter Daniels
exempel huer for sig sardelis exami
neret, haffuer maad vidne bere, om
er melte min hustru's uschuldighed at huen
det go'glerij aldrig har wist wild eller
bivered. Saa dog alt saadant effter
offuennede de sagbrodige: som widnesbyrds-
loulig examination oc forhør haffuer
byfogden Jacob Christensen den 30 marti
1663. oc siden paa laugdinget, mig min
hustru oc børn til beschemelse oc
schandfleck at paa selbe: de sagschuldige
still schwigende forbigangen, at bliffue ham
till wille oc widne: offentlig saggiuuen, oc
beschylt bemelte min hustru for koglerij, at
huen slig werck har offuel drefuet oc brugt
som den i konsten kyndig oc for faren, som
hans byfogdens schendige protest med
meere vdiwiper, effter huiichen borgemestere
oc raad her sammesteds den 4 maj nest
effter haffuer hengiffuen min hustru till
doms, som med widere i mistenckte Conder,
at sdaa aabenbare schrift, oc straffes effter
formuen, same deris wbesindige oc hadefulle
dom fonderit iche paa sandheds grund, eller

Anne Anders Laurssens

pag. 20

enigse lovfaste vidne, men paa formeening,
 oc at jeg oc min hustru ere ukyndige i
 lesen oc schriffuen, oc der for saadan soldwerck
 aff hendes vankundighed at schall vere
 begieret oc samböcht som deris dombs slüctning
 foruinderlig vdrisjer. Dislige fundame-
 nter sill dombs at fælde offüer en vschuldig
 sill schendsell, scham oc schade, i christne
 lannd, vell aldrig för er hördt. Offüer
 alt, at küad i sagen er hört oc fördt, er
 gandsche effter de sagschuldiges: saa som
 meenedere oc tüehernede: deris beretning
 ülouligen, uden warsell oc vedermale
 examinerede; küilche alle igjen ved warsell
 oc vedermale loulig forhüede, har giffuen min
 hustru vschuldigheds aridnesbyrd, som acten i
 domer jndfördt klarlig vdrisjer, oc hans w:w:
 hr: laugmand, effter sin aff sigtes vloffüede
 tabellam vell for den höyeste rett vigtig
 Semonstrerer, sill efftertenckelig efftersün,
 at retferdighed i landet saa forvildes oc
 forvendes for faddige oc vloukyndige vnder-
 saaber, saa at der som borgemeister oc
 raad: ach at det behagedes den höyeste rett:
 adspürdes, om nogen paa min hustrues vegne
 : som de i deris dombs slüctning sill funda-
 ment indfoier: har for dem faare giffuet,
 det soldwerck aff hendes vankundighed at
 vere begiert oc samböcht, da sandelig ved
 ney oc ja at süare, schall deris vberindighed
 erfaris; thj sige oc süare de ney, ingen har

pag. 21

Anne Anders Laursens

Rendekammeret
Regnskabsbøger
Sigt og sagefalds
regnsk. Trondhjem
1039-1710.

Anne Anders Laursons

pag. 22

paa hendes veigne det faaregiffuet, giffue
de sill kiende deris fundament sill dom at vere
falsch oc ichun fingerit; mens sige
oc suare de ja: at det er paa hendes, min
hustrues vegne for dem faaregiffuet, nemlig
solverchet aff hendes wankundighed at vere
begieret oc samblöcht da were deris
fundament som det kand, men de kand oc
schall; som de wisselig bör aldrig bewipse
det eller godgiöre. Men haffde deris welw:
borgemester oc raad samt byfogden icke
veret forblindet oc forblindet aff ond for-
førelse oc verre forhøielse, da kiende kongen
oc den høyeste redd.

1. Om de icke haffde ingvirerit oc effter
grandschet denne betydlig sags sande
beschaffenhed, oc at sax oc soldspild, uden
suerger oc bander, som nogen gechnis
med fingerens egen wielpse, under sacoyes
siges at brüge sill schremsell, en enfoldig
schyldig at giöre, reed eller roed, vell icke
refereris oc henhöret sill recess: pag: 312.
huor igienwising straffes, end oc i
medwidernes, effterdi oc aldrig noget bort
staalen i mit huus er eller schall bliffue
bewist at vere igienwist eller igienbragt, til
med dess forkomne berret; huor aff sagen
oprinder, oc soldspillet aff de offuer verende
schall vere brugt om: var al tilforn
igienfunden, som aff acten oc de hoswerendes

beredning sees: oc derfor der om ingen igjen-
visning at kunde schee men at vnder
igienvisning paa gedachte sted vel alleens
forssaes, naar nogen til det henstandnes
igienbringelse, ved de onde anders manefse
eller besuerelse, driffuer den schyldige, eller
paa lige onde maade ved oyets vdtlogelse,
sill schyldigheds mercke oc efftersiin
det i ringeste maade i denne sag at vere
schee Gud forbinde.

2. haffde
borgemeester oc raad sambt byfoigden aff
midkerhed for Herren det onde: om sagen
saadan er: at vdrydde oc ko: interesse at soge
oc see, sogt oc doemt min vschyldige kuerie,
huilken alle schyldige har: naar lov oc rett
er effter gildet: maast giffuen vschyldigheds
vidnesbyrd, da kiender Gud, kongen oc den
hoyeste rett, om iche onesterindene forwerket
haffde aff dem bleffuen examinerit, oc
saadan sold spill aldrig for eller siden i
nogen mands kiuis aff dem var offuel
oc proffuet: Om iche de sagbrodige da i
villie, med videnhed oc offueruerelse, ja
werckmesteren med Claus von Steffneit^[sic.]
effter egen fri postdig bekiendelse haffde effter
sane lov bleffuen sogt oc doemt; men
Caiphæ slutning schulle endnu giøres: det
var got at en leed for folcket, oc Daniels
beschyldning hois: I dommer de fromme,
lader lobe de grumme, ret vbesindelig.

3. Haffde iche deris wished aff had och affwind

Anne Anders Laurrens

pag. 23

Renteskammeret
Psyregnskaber
Sigt og sagsfalds
regnsk.:
Trondhjem
1699-1710.

247

64.

Anne Anders Laursens

pag. 24

mig oc mit fællige huus at beschemme oc arm
giøre veret fordunklet, Josaphats raad
forgiet, haffde icke veret i intention oc lancke,
som Felix loed Paulum offte kalde for sig;
da see all retferdighed, at de icke haffde
dombt min vschuldige huustru, effter forme-
ning, mænedische, tuchermede oc sagschuldige,
som de har giort, men effter loven oc
widnesbyrd, at de maaske seet morgenrøden,
da haffde de oc icke ladet sagen jnoed
loven, effter 4 maaneders ventelation, paa
raadstue oc restte verne ting, riffies aff
byfogden til hans byeding, der at mænedisch
giøres oc forstyrre estliche siele i deris salighed,
ligernvis som hand byfogden med sin tiener
Niels Andersen, som sagsøger, haffde til
form ved vltoulig medfart oc kongf: lovers oc
statuters offtue bredelse uden varsell oc
wedermele, sancket oc ladet samen schrifve
uden oc jnden sit huus, adskillige falsche
proffs breffue effter sin egen wille, till
hans forderffuelige paafund oc forsett at
fuldbringe: Desy till anseelfe, sig saa sagte
jndebillet med kongf: low oc hoy offrigheds
order, i ermelte byfogdens huus, siende
gamble raadmend, maa see at deris
deel der ved kunde bleffuen fed, huilcket
dog beuist om vltoulig forsambling vidne at
sammen schriffue, uden varsell oc wedermele,
ej har onderdaset sig, saadant proffs breff
at underschriffue, men aff sagsøgeren selff,

da byfogdens fuldmeget og Claus von Steffen^{ria}
 en overknekt i soldspillet, effter egen
 bekiendelse, at certificeris og underkignes,
 hvilche kongl: lovers og statuters offuerbedels
 borgemeester og raad, i it langt register,
 i deris dombs slutning paa byfogdens ind-
 forer, og den høye offrighed til correction
 henstiller, det med mere deris w: w: ham
 og nu for den høieste rett paa seer,
 och hans rettvished hr: lægmand all
 saadan handell for sanche proff og bencke
 breffue haffuer underkiendt og magteslös
 dømt, effter ald saadan ynckelig og
 villoelig med fart, till min, min hustru
 og huses beschemmelse, haffuer jeg fattige
 mand byfogdens vsande tilleg og
 beschylding borgemeester og raads vbelenkelige
 dom, samt alle sagbrødiges vidnesbyrd,
 ved meenederj og tuckermelpe, for byfogdens
 schyld formorkket, for offuerdommeren
 hans velw: hr: lægmand, nødvendigst
 molle ind citere, at sandhed om sider
 kunde kunde komme for luset, og vschyldig
 hed freles, da den 30 julij a: 1663. borgemeester
 og raads dom er worden magteslös meldet,
 saa den icke bor komme mig eller min
 hustru till deris forbekining hinder eller
 schade i nogen maade, min hustru for
 den sag fry og angertlös hiem funder, som
 same h. lægmands dom aff vigtige
 fundamenten villoffsig vdwiser.

pag. 25

Anne Anders Laursons

Rendekammeret
Psyregnskaber
Sigt og saagefalds
regnsk:
Trondhjem
1639-1710

-57-

66.

pag. 26

Anne Anders Laursens

Der offuer jndsettes aller vnderdt for kongen
oc den høieste rett, till retferdig dom oc
paa kiendelse, om icke borgemeeder oc raads
doms offuer min hustrue stillet paa forme-
ning, oc effter meenederis, siicharmedes, oc
sagschylldiges, som dog louiligen alle
examinerede har vidnet om er melte min
hustrues vschylldighed, bør vere krafft oc
magtesløs, for mig, min hustrue oc børn,
med hused videre, den høieste rett vnder-
danigst hedenslillet, och der imoed hans
retthiirskhed hr: luingmands dom, paa
sannhed oc saa mange kongl: lower
funderit, at gælde oc staa ved magt,
confirmerit, till skyld- sag- oc angerlofs-
hed for mig min hustrue oc børn.
Der nest effterdi byfogden Jacob Christensen
haffuer for vden saa mange kongl
schændige offuerbredelse till deels aff borgem:
oc raad i deris doms stubning op reiquet,
saa vblue oc vbilligen sag giffuen min
hustrue for kogkij: som er vden diiffel
jt broldoms stöcke: | at hün sliig gierning
haffuer offuet, dreffuen oc brugt, som den i
konssen kyndig oc forfaren, oc kand dog
aldrig här eller kand lodtig offuer bewise
hende i med videnhed, samböcke, eller
begiering i soldspillet, en gang schylldig at
vere, saadant alt till største forsmedelse
for mig oc mit hüs, till narings oc
brugs største forringelse sambt credits

süeckelse, da selles aller onderdanigst i rette for kongen oc den høieste rett, om byfogden Jacob Christensen icke bør vndgielde effter loig: en, ligesom hand har beskyldt oc søgt, oc straffes forbyrdelig paa hans byfogds embede, hans effterkommere till exempel, sambt erdsatte oc wedderlegge mig ald den skade och onkosning hand mig saa lang thid med forsmedelige silleg. Saa wbilligen oc wuoligen har paa woldet. Hans kongl. may^{ts} sambt det høiwise raad retferdigs loim aff Herren! Dette mit jndleg aff erlig oc welsacht mand Peder Andersen jndwaaner i Christiania, for den høieste rett at fremblegges, oc jndførts, begierer aller onderdanigst ved sadwaanlig zignet underbrøgt.

pag. 27

Anne Anders Laurrens

Tründhiem den 15 juli anno 1664.

Hans kongl. may^{ts} oc den
 høiwise reddy
 Aller onderdanigste, jpligt broe
 vnder saatte oc thienet

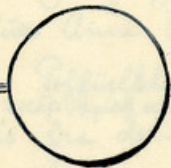
Andrs (LS) Laurren.

Med meget widere oc meere Disputerligt, pro et contra, parterne for retten jmellem falt.

Da effter tiltale, jgiensvar, oc benne sags belighed. Effterdi med swende

personers, nemlig Sigfred Bølsen och
Christoffer Sevaldsem, deris en gang ved eed
giordte, oc da med singswinde bekræffede
vidnisbiurd forklarit, Anne Anders Laurssens
med arder er i denne om tuiskede wisering
igienn at verre, da kand laugmandens
dom som hende fri kiender icke følges, mens
hün plichtig at lide, effter borgemesder oc
raads paa recessen funderte dom,
i det öfrige bör laugmandens dom som
paa w= siückede documenter oc landy
lowen sig gründer ved magt at bliffue.
actum anno die et loco ut supra, nostro
ad causas sub sigillo.

Anne Anders Laurssens

anno 1664 dendi 3 september: hafuer wij
underskrefne, effter byfogdens befalling
lest och bekynndt, denne kongl: höiwise
raads doms affsigt; for dends
jndbenelle Thründhem vt supra

Oloff Christoffersen
Egen hand

Anders Jacobsen
Egen

Indtegt och wdgiffit paa Kongl:
 may: och Thrundhiems byes
 wüsse sagesald, beregnet fra
 den 1 january anno 1663. och
 till aarsdagen anno

1664. p. Rut beregnet och efterlagt med
 Peder Matzffors

Anne Anders Laurssens

Dommen følger
 her hos
 N° 9

Betalt raadshieschriffuøren Jacob
 Nielsen for en dom och tiende
 ark brogt papir, set: den 4 may
 63 offuer Anne Anders Laurssens,
 Maren Poffuelbdatter, och Kiersten Sørensdatter
 for nogen soedf spill och kogerie, tiør maren Poffuelbdatter och Kiersten
 dømmis fra deris boesloed: dog de
 jngen haffuer: som registeringen
 vdiiser, och Anne Anders Laurssens,
 som dette Gøzell spill haffuer i di
 sidt eget huius ladet brüge at
 både effter formuen,

penge — 5 1/2 reder

Betalt for tiende tingpovinder med
 3 ark brogt papir, for jndligh
 och beschikelse

penge — 1 reder 3 ort 22 fo

Betalt for længmandens domt i di
 samme sagh set: den 15 sept: 63 dog
 hand felder borgemestere och raads domt.

penge — 5 reder

Rensammeret
Penge-regnskaber
Sigt og sagefaldts
regnsk. Trondhjem.
1639-1710

- 25 -

70.

Lit: B.

Føl: 1-

----- beregnet fra dend.
= 1 januarj. anno = 1664. och
sill aars dagen 2: 1665.

Det beregnet och
effterlagt med
P. madyffsön

Anne Anders Laursens

Dommenn
fremlegis
N° 16.

Gaf for dend. høyeste redles dom
ofuer Anne Anders Lauridzens.
som sill finder hinde, at bode
hindeps boeps lod, som w=feillbar,
aff en temmelig summa wille belobet,
som kaup ko: ma: siden naadiget
haffuer effterlat.

penge — + - 12 - -